

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžf/52/2016
Identifikačné číslo spisu: 2012200505
Dátum vydania rozhodnutia: 25.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2012200505.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: INGWE ANWARUNYA, s.r.o., so sídlom Priemyselná 786, Michalovce, IČO: 36 272 612, zastúpeného JUDr. Petrom Rokašom, advokátom so sídlom Plynárenská 1, Bratislava, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná č. 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1030502/1130328/2012/CI z 11. septembra 2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/81/2012-88 z 3. decembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/81/2012-88 z 3. decembra 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Uznesením č. k. 14S/81/2012-88 z 3. decembra 2015 Krajský súd v Trnave zastavil konanie o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. 1030502/1130328/2012/CI z 11. septembra 2012, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Colného úradu Trnava č. 9005838/1/1073725/2012 z 10. júla 2012, ktorým bolo žalobcovi registrovanému ako prevádzkovateľ daňového skladu postupom v zmysle § 50 ods. 1 písm. a) zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 563/2009 Z. z.“) uložené, aby sa zdržal uvedenia alkoholického nápoja, ktorým je lieh, do daňového voľného obehu za zdaňovacie obdobie august roku 2012 bez predchádzajúceho zloženia peňažnej sumy na účet správcu dane vo výške dane pripadajúcej na celkové množstvo liehu, uvedené do daňového voľného obehu za zdaňovacie obdobie august roku 2012 tak, aby daňová pohľadávka bola vždy nižšia alebo rovná ako zložená peňažná suma, nakoľko je odôvodnená obava, že nesplattná alebo nevyrubená daň bude v dobe jej splatnosti a vymáhateľnosti nevymožiteľná alebo že v tejto dobe bude vymáhanie dane spojené so značnými ťažkosťami.

V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že predbežné opatrenie Colného úradu v Trnave č. 9005838/1/1073725/2012 z 10. júla 2012 bolo časovo obmedzené, pričom k strate jeho účinnosti došlo

uplynutím posledného dňa mesiaca august 2012. So zánikom účinnosti rozhodnutia colného úradu, t. j. uplynutím posledného dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca, v ktorom bolo vydané prvostupňové rozhodnutie, bol žalobca uzrozumený, v nadväznosti na čo žalobca podal žiadosť colnému úradu, aby peňažná suma zložená na základe účinkov predbežného opatrenia bola po strate jeho účinnosti použitá na úhradu priznanej spotrebnej dane za príslušné zdaňovacie obdobie (kalendárny mesiac).

Na základe uvedeného dospel krajský súd k záveru, že rozhodnutie, ktoré bolo predmetom súdneho prieskumu, resp. prvostupňové rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia zaniklo počas súdneho prieskumu, a preto nemožno v danom konaní pokračovať a súd musí konanie zastaviť.

Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. S poukazom na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 138/03-29 a II. ÚS 50/01-50, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf/132/2013 žalobca uviedol, že v záujme zachovania práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky („ďalej len „ústava““) nemôže byť rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia podľa § 50 zákona č. 563/2009 Z. z. vylúčené zo súdneho prieskumu, a to bez ohľadu na skutočnosť, či stratilo svoju účinnosť. Ak podľa § 244 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) má každý právo na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupov orgánov verejnej správy, pričom zákonné ustanovenie medzi podmienky prieskumu nezaraďuje účinnosť týchto rozhodnutí, nemôže byť takáto podmienka nad rámec zákona vyvozená extenzívnym výkladom zo strany všeobecného súdu.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnom konaní, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnom konaní.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

V prejednávanej veci sa žalobca na krajskom súde domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo potvrdené predbežné opatrenie Colného úradu Trnava, ktorým správca dane podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona č. 563/2009 Z. z. žalobcovi ako prevádzkovateľovi daňového skladu uložil zdržať sa uvedenia liehu do daňového voľného obehu za zdaňovacie obdobie august roku 2012 bez predchádzajúceho zloženia peňažnej sumy na účet správcu dane, vo výške stanovenej predbežným opatrením.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnom konaní preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnom konaní preskúmajú súde zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v

správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 248 písm. a) OSP súdy nepreskúmajú rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona č. 563/2009 Z. z. správca dane môže počas daňovej kontroly, počas určovania dane podľa pomôcok alebo pri miestnom zisťovaní na zabezpečenie ich účelu alebo ak je odôvodnená obava, že nesplatná daň alebo nevyrubená daň bude v dobe jej splatnosti a vymáhateľnosti nevyhnutne potrebnom uložiť rozhodnutím daňovému subjektu, aby niečo vykonal, niečoho sa zdržal alebo niečo strpel, a to najmä, aby zložil peňažnú sumu na účet správcu dane.

Podľa § 50 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. správca dane predbežné opatrenie zruší, ak pominie dôvod, pre ktorý bolo uložené; ak pominul dôvod len sčasti, predbežné opatrenie sa zruší len čiastočne.

Podľa § 50 ods. 6 zákona č. 563/2009 Z. z. predbežné opatrenie stráca účinnosť dňom zaplatenia dane alebo daňového nedoplatku, a to aj vykonaním kompenzácie podľa § 55 ods. 7, alebo dňom vzniku záložného práva podľa § 81; o strate účinnosti predbežného opatrenia musí správca dane písomne upovedomiť daňový subjekt.

V prejednávanej veci bolo potrebné ustáliť, či rozhodnutie o predbežnom opatrení zakazujúce žalobcovi uvádzať lieh do daňového voľného obehu bez predchádzajúceho zloženia určitej peňažnej sumy na účet správcu dane, možno subsumovať pod negatívnu enumeráciu čl. 46 ods. 2 in fine prvej vety ústavy, pre tento prípad konkretizovanú výnimkami z generálnej klauzuly preskúmateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy podľa § 248 písm. a) OSP.

Základným výkladovým pravidlom pri aplikácii zákonmi stanovenej negatívnej enumerácie rozhodnutí orgánov verejnej správy vylúčených zo súdneho prieskumu tvorí sama ústavná zásada vyplývajúca z druhej vety článku 46 ods. 2 ústavy, podľa ktorej z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd. Ústavný text ďalej nerozlišuje medzi druhmi rozhodnutí, napr. z pohľadu ich predbežného alebo dočasného charakteru k právam dotknutých v konečných rozhodnutiach upravujúcich práva a povinnosti účastníkov správneho konania alebo iných osôb nimi dotknutých. Uvedené možno odvodiť aj z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), reprezentovanej napr. nálezmi ústavného súdu PL. ÚS 26/01, II. ÚS

50/01-50, III. ÚS 138/03. Za všetky možno citovať právny názor vyplývajúci z nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 50/01-50 „..... v prípade, keď sa rozhodnutie správneho orgánu (bez ohľadu na jeho druh či formálne označenie) dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, z právomoci súdov nesmie byť vylúčené.“.

Z citovaného právneho názoru vychádza aj najvyšší súd pri skúmaní dodržania zákonných podmienok krajským súdom pri vydaní odvolaním napadnutého uznesenia, predovšetkým vo vzťahu k zachovaniu vyššie uvedeného ústavne konformného výkladu ustanovenia § 248 písm. a) OSP.

Inštitút predbežného opatrenia podľa § 50 zákona č. 563/2009 Z. z. nepochybne zveruje správcovi dane pomerne široké oprávnenia na zásah do práv daňového subjektu. V prejednávanej veci bolo predbežným opatrením žalobcovi uložené zdržať sa uvedenia liehu do daňového voľného obehu bez predchádzajúceho zloženia peňažnej sumy na účet správcu dane. Takýmto spôsobom formulované rozhodnutie správcu dane, keď je žalobcovi uložená určitá peňažná povinnosť, resp. stanovený nejaký zákaz týkajúci sa výkonu jeho podnikania, možno podľa názoru najvyššieho súdu považovať za rozhodnutie týkajúce sa základných práv a slobôd, ktorého preskúmanie v zmysle čl. 46 ods. 2 vety druhej ústavy nesmie byť vylúčené z právomoci súdu, a to bez ohľadu na dočasný charakter tohto rozhodnutia.

Práve s poukazom na obsah povinností uložených napadnutým predbežným opatrením žalobcovi je podľa názoru najvyššieho súdu potrebné skúmať, či pri jeho ukladaní správca dane postupoval v súlade s platnou právnou úpravou, či boli dodržané zákonné podmienky na uloženie predbežného opatrenia a či pri rozhodovacom procese správnych orgánov oboch stupňov boli zachované práva daňového subjektu vyplývajúce s príslušnej právnej úpravy.

Najvyšší súd záverom poznamenáva, že otázkou prípustnosti súdneho prieskumu rozhodnutia o uložení predbežného opatrenia v súvislosti so správou daní sa Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal vo svojich skorších rozhodnutiach sp. zn. 4Sžf/70/2012 z 23. apríla 2013, sp. zn. 3Sžf/132/2013 z 3. júna 2014 a sp. zn. 3Sžf/50/2015 zo 7. septembra 2016, v ktorých najvyšší súd ustálil, že súdny prieskum realizácie uvedeného inštitútu správy daní, slúžiaceho na zabezpečenie riadneho výberu daní, je prípustný.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP v spojení s § 250ja ods. 3 vety druhej OSP zrušil a vec podľa § 221 ods. 2 OSP vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom krajský súd preskúma zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia ako i zákonnosť postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu a svoje rozhodnutie náležite a presvedčivo (§ 157 ods. 2 OSP) odôvodní.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.